

Nr 169.

Godkänd av första kammaren den 29 april 1920.

Godkänd av andra kammaren den 29 april 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen rörande åvägbringande av utredning och förslag angående åtgärder för beredande av nödig sjukvård åt befolkningen i övre Norrlands fjällbygder.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 21.)

(Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 14.)

Till Konungen.

Uti en inom riksdagen väckt motion har framhållits önskvärdheten därav att snarast möjligt utredning komme till stånd rörande vad som ytterligare från statens sida kunde och borde göras för att bereda befolkningen i övre Norrlands fjällbygder nödig sjukvård, samt att därefter de åtgärder vidtoges, vartill utredningen kunde giva anledning.

Riksdagen har i skrivelse innevarande dag hos Eders Kungl. Maj:t gjort framställning om vidtagande av åtgärder för avhjälpande av den inom de norrländska länen rådande läkarebristen.

Nu förevarande motion utgår emellertid från att åtgärder för fyllande av läkarebristen, även om de skulle leda till önskat resultat, icke äro tillfyllets för avhjälpande av missförhållandena beträffande sjukvården i fjällbygderna. Riksdagen är likaledes av den uppfattningen, att det icke låter sig göra att i ²⁷här avsedda trakter med sin synnerligen glesa befolkning placera läkare tillnärmelsevis ²⁸så tätt som i de flesta övriga delar av landet, varför en tillfredsställande lösning av frågan om ordnandet av sjukvården i dessa trakter måste sökas genom åtgärder jämväl av annat slag.

Motionären har beträffande frågan om dylika åtgärder anfört bland

annat följande: »Riksdagens beslut om anställande av distriktssjuksköterskor var lyckligt, men ej tillräckligt. I lappmarkskommunerna, som var för sig äro större än hela län i södra delarna av landet men sakna icke blott järnvägar utan även vägar, måste flera sjuksköterskor finnas att tillgå. Men då de fattiga kommunerna icke kunna avlöna dem, och då landstingen äro tyngda av skatter just för sjukvården, synes staten böra i stor utsträckning tråda emellan. Dessa sköterskor böra förses med en för tjänstgöringen i dessa distrikt särskilt avpassad utrustning. Ambulerande läkare, som kunde träffas åtminstone en gång i kvartalet i de större byarna även vid sidan om de stora stråkvägarna, borde av staten avlönas. Dessa läkare borde även ha till uppgift att lämna sköterskorna undervisning och råd. S. k. samaritkurser borde anordnas i olika trakter, så att befolkningen finge lära sig att vid behov anlägga ett första förband och dylikt. För detta ändamål borde samaritlädor finnas tillgängliga. Vidare borde sjukbårar tillhandahållas de byar, som sakna väg, så att en sjuk människa kan forslas till närmaste kommunikationsled. Slutligen borde några ambulansbilar och sjukslädar finnas att tillgå.»

Vad först angår motionärens yrkande om bättre anordningar för transport av sjuka vill riksdagen framhålla, att denna fråga särskilt för sig varit föremål för en framställning till Eders Kungl. Maj:t, i det att riksdagen i anledning av en väckt motion den 17 nästlidne mars hemställt om att utredning måtte komma till stånd, huruvida och på vad sätt genom statens ingripande lämpligare sjuktransporter kunna åstadkommas för sjuka personer å landsbygden vid färd till och från sjukhus.

Ehuru nyss berörda hemställan avser förbättrade anordningar för sjuktransporter å landsbygden inom hela riket, vill riksdagen i detta sammanhang framhålla, att det synes böra ligga i öppen dag, att en blivande utredning framför allt bör inriktas på åstadkommande av förbättring i berörda hänseende i de trakter, där behovet är mest framträdande, vilket torde vara fallet i övre Norrlands fjällbygder.

Beträffande de åtgärder, som i motionen i övrigt ifrågasatts, anser sig riksdagen böra återgiva följande, av medicinalrådet Block i en till riksdagens vederbörande utskott i anledning av den förevarande motionen avlämnad P. M. gjorda uttalande: »Svenska Röda korsets överstyrelse har behandlat samma fråga, som motionären berör, och har anslagit medel för vissa åtgärder, som dock måste betraktas som experiment, men som vid en utredning av frågan torde bliva till stort gagn. Jag har vid sammanträdena i Röda korsets överstyrelse framhållit, att man borde försöka få lärarinnorna i dessa trakter med i sjukvårdsarbetet; de skulle få god samaritutbildning, så att de kunde lämna den första hjälpen vid sjukdomsfall och

olycksfall; de skulle erhålla ett årligt arvode men ej få taga mot ersättning av patienterna. Röda korset har redan anslagit medel för utbildning av tio sådana samariter. Vidare har Röda korset anslagit medel till inrättande av tre »sjukstationer» eller »sjukhärbärgen» i de två nordligaste länen. Även av dessa anordningar torde man kunna vänta sig stort gagn för ödemarksdistrikten».

Av detta anförande framgår, att åtgärder, nära sammanfallande med de av motionären förordade, redan vidtagits om ock i mindre omfattning. Riksdagen har sig jämväl bekant, att inom de båda nordligaste länen undersökningar dessutom pågå av korporationer och intresserade personer beträffande förbättringar i sjukvården.

Riksdagen anser de utvägar, motionären föreslagit och som även anlåtats av Svenska Röda korset, i sig innebära möjlighet till lösning av den föreliggande frågan. Hithörande spörsmål synas böra bliva föremål för en ingående utredning, vilken det lämpligen bör ankomma på statsmakterna att föranstalta. Att staten bör medverka till realiserandet av de vid utredningen framkomna förslag, som kunna befinnas lämpliga att fullfölja, torde ligga i öppen dag.

Motionärens hemställen avser endast övre Norrlands fjällbygder, men då förhållandena inom andra trakter kunna vara i stort sett enahanda, anser sig riksdagen böra uttala, att en blivande utredning i frågan enligt riksdagens mening bör omfatta alla ödemarksområden i landet.

Slutligen får riksdagen framhålla, att, därest en utredning som ovan nämnts skulle komma till stånd, densamma synes lämpligen böra verkställas i samråd med Röda korset.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:ts täcktes snarast möjligt låta utreda, vad som ytterligare från statens sida kan och bör göras för att bereda befolkningen i övre Norrlands fjällbygder nödig sjukvård, samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 29 april 1920.

Med undersåtlig vörndnad.